

Η εν λόγω έκδοση της παραπάνω εργασίας καταδεικνύει επιπλέον την σπουδαιότητα της όλης διατριβής και ολοκληρώνοντας την παρουσίασή της εδώ περιορίζομαι στο ακόλουθο σημείωμα της εσωτερικής σελίδας του πίσω εξωφύλλου της: «*Τα θέματα που αναπτύσσονται στον τόμο αυτό αποτελούν μια “πρώτη προσέγγιση και απογραφή της Εκπαίδευσης στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης κατά την περίοδο 1850-1912”.* Στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα αναδεικνύονται σπουδαία εκπαιδευτικά κέντρα, όπως αυτά του Ασβεστοχωρίου, της Επανομής, των Βασιλικών, του Αειβατίου (Λητής), της Κουλακιάς (Χαλάστρας), της Μπάλτζιας (Μελισσοχωρίου). Έντονες κοινωνικο-οικονομικές ιδιαιτερότητες της κάθε κοινότητας αλλά και ιστορικο-πολιτικές εξελίξεις προκύπτουν από την ανάλυση των σχολικών αρχείων. Η Εκκλησία με τους εκπροσώπους της, το Ελληνικό κράτος μέσω του Υπουργείου Εξωτερικών και των Φιλεκπαιδευτικών Συλλόγων αλλά και οι εκπαιδευτικοί καθώς και οι εκπρόσωποι των τοπικών κοινωνιών έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη της εκπαίδευσης την περίοδο αυτή».

ΘΩΜΑΣ Π. ΠΕΝΝΑΣ

ΖΗΛΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ. Ημιγυμνάσιον Νιγρίτας 1921-1940 και Γυμνάσιον εν Νιγρίτη 1940-1944

*Παύλος Τσακίριδης-Χρυσάνθη Σταμπούλη, Νιγρίτα 2005, Έκδοση Συλλόγου
Γονέων και Κηδεμόνων Γυμνασίου Νιγρίτας (σχήμα 160x236, σελ. 253).*

Μια πολύ ενδιαφέρουσα εργασία, αποτέλεσμα ευρείας έρευνας, στο πλαίσιο της Τοπικής Εκπαιδευτικής Ιστορίας. Στο περιληπτικό, αλλά μεστό, κεφάλαιο «*Ιστορία της Νιγρίτας*», που προτάσσεται, οι συγγραφείς μάς δίνουν επαρκή εικόνα της οικονομικής ευμάρειας και της πνευματικής ζωντάνιας και προόδου της Νιγρίτας, η οποία τόσο κατά τη βυζαντινή και την πρώιμη οθωμανική περίοδο αποτελούσε διοικητικό και οικονομικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής, όσο και κατά την ύστερη τουρκοκρατία αποτελούσε, με τα γύρω χωριά της, ναχιγιέ (δήμο) του καζά (επαρχίας) Σερρών με επικεφαλής μουδίρη ελληνικής καταγωγής και όντας ελληνόφωνη και αδιαφιλονίκητη ελληνική ζώνη τουρκικές αναφορές την αποκαλούσαν «*Κιουτσιούκ Γιουνάν*» (Μικρή Ελλάδα)! Σε όλη αυτή τη χρονική διάρκεια, οι Νιγριτινοί φρόντιζαν με ζήλο αμείωτο (και φροντίζουν μέχρι σήμερα) για την παιδεία τους, ιδρύοντας συνεχώς σχολεία και έχοντας ανέκαθεν τη σταθερή θέση να στέλνουν στο σχολείο, μαζί με τα αγόρια, και τα κορίτσια για να μην υστερούν σε μόρφωση. Παρά τις αγριότητες των Νεότουρκων το 1910 και τον αναβρασμό από

τον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1912 και τον Μεγάλο Πόλεμο 1915-1918, η Νιγρίτα βρίσκεται κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου στη μεγαλύτερη ακμή της, πληθυσμιακή – οικονομική – κοινωνική, λόγω και της εγκατάστασης σ' αυτήν Μικρασιατών προσφύγων. Κατά τη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής 1940 – 1944 μέρος της πόλης πυρπολήθηκε από τους Γερμανούς για τη συμμετοχή Νιγριτινών στην Εθνική Αντίσταση, πολλοί των οποίων είτε εκτελέστηκαν είτε οδηγήθηκαν αιχμάλωτοι σε στρατόπεδα της Γερμανίας. Όμως, και πάλι σήμερα, η Νιγρίτα αποτελεί σημαντικό σημείο αναφοράς του Νομού Σερρών και, εκτός άλλων, συνεχίζει να είναι γενέτειρα σημαντικότεων προσωπικοτήτων, διακεκριμένων στον ελλαδικό και διεθνή χώρο.

Το εν λόγω βιβλίο με καλαισθητή και επιμελημένη εμφάνιση (σε χαρτί σαμουά), είναι εύχρηστο και ελκυστικό με το πλήθος σπάνιων φωτογραφιών και ποικίλων εγγράφων. Με το αρχαιακό υλικό, τις μαρτυρίες επιαιόντων και ικανή βιβλιογραφία – δουλεμένα με αγάπη και ζήλο – οι συγγραφείς παρουσίασαν επιτυχή θεματολογία, έτσι ώστε το αποτέλεσμα να αποτελεί ένα συνεπές ιστορικό ντοκουμέντο. Το επίπονο της σημαντικής αυτής εργασίας των συγγραφέων καταφαίνεται και από την *de profundis* απολογητική έκφρασή τους ότι η αντοχές τους έφτασαν μέχρι το 1944, προσθέτοντας όμως ότι υπάρχει αρκετό αρχαιακό υλικό και προτρέποντας τους νεώτερους να συνεχίσουν την προσπάθεια.

Παραθέτω τα περιεχόμενα του βιβλίου: *Πρόλογος – Λίγα λόγια – Περιληπτική Ιστορία της Νιγρίτας – Η ίδρυση του Ημιγυμνασίου Νιγρίτας και η πορεία του – Μαθήματα και διδακτικά βιβλία – Επιβράβευση επιμέλειας – Συμπεριφορά και διαγωγή μαθητών. Κυρώσεις – Καθηγητές που υπηρέτησαν στο Ημιγυμνάσιο (με τη σειρά που τοποθετήθηκαν) – Κατάλογος Υπουργών Παιδείας κατά την περίοδο λειτουργίας του Ημιγυμνασίου – Οι σφραγίδες του Ημιγυμνασίου Νιγρίτας, Τελετές, γιορτές και εκδηλώσεις – Εκπαιδευτικά τέλη – Ο εξοπλισμός του Ημιγυμνασίου – «Ταμείον Σχολικής Επιτροπής Ημιγυμνασίου Νιγρίτης» – Οι μαθητές του Ημιγυμνασίου, Γυμνάσιον εν Νιγρίτη. Σχολική περίοδος 1939-1944 – Οι Καθηγητές και οι δύο Διευθυντές που υπηρέτησαν στο Γυμνάσιο Νιγρίτας από το Σεπτέμβριο του 1940 έως και τον Ιούνιο του 1944 – Η Εφημερίδα Νιγρίτα – Για το Ημιγυμνάσιο Νιγρίτας – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ.*

Επισημαίνω, τέλος, ότι η έκδοση έγινε χάρη στην αξιέπαινη χορηγία του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων Γυμνασίου Νιγρίτας, μικρό δείγμα της μεγάλης φιλομάθειας των Νιγριτινών.

ΘΩΜΑΣ Π. ΠΕΝΝΑΣ